

Lausunto ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tapauskohtaisesta soveltamisesta maakaapelihankkeessa UDELY/4825/2021

Rakennus- ja ympäristölautakunta 21.06.2022 § 94
882/14.04.00/2020

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Anu Hynninen, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

ELY-keskus pyytää Kirkkonummen ympäristönsuojeluviranomaisen kannanottoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamistarpeesta Kolbackenin maakaapeliyhteyden rakentamishankkeessa. Pyyntö tapauskohtaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamiseen on tullut hankealueen asukkailta keväällä 2021. Kannanotto pyydetään toimittamaan viimeistään 30.6.2022.

Kyseessä on maakaapeliyhteys Fingrid Oyj:n muuntoasemalta Espoosta Kirkkonummen Kolbackeniin suunnitellulle uudelle datakeskuksen sähköasemalle. Maakaapelin mitoitus mahdollistaa datakeskusalueen sekä hukkalämmön hyödyntämiseen enimmillään tarvittavan sähkötehonsiirron.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 3 §:n mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset on esitetty YVA-lain liitteessä 1. Voimajohtojen osalta arviointimenettelyä sovelletaan liitteen 1 mukaan vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Kolbackenin maakaapeliyhteys olisi 2 x 400 kilovolttia, se kulkisi maan alla ja olisi pituudeltaan noin 8,5 km.

Hankeluettelon lisäksi YVA-lain 3.2 § mahdollistaa YVA-menettelyn soveltamisen yksittäistapauksessa myös sellaiseen muuhun hankkeeseen, josta todennäköisesti aiheutuu laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelohankkeiden vaikutuksiin rinnastettavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne (YVA-laki 3 § 3 mom.).

Maakaapeliyhteys (VE 4) sijoittuu valtaosin olemassa olevien maastokäytävien varrelle (Lapinkyläntie, Kehä III, Espoo-Kirkkonummi rautatiealue). Suunnitteluun liittyvissä neuvotteluissa on todettu, ettei maakaapeliyhteyden sijoittamiseen ole muita tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja. Kirkkonummen kunta on lausunut 12.4.2021 (KH § 129), että VE4 on parhaiten kunnan tavoitteiden mukainen ja toteuttamiskelpoinen linjausvaihtoehto.

Arvio hankkeen aiheuttamista todennäköisistä ympäristövaikutuksista

Maakaapelihankkeen ympäristövaikutukset ovat pääasiassa lyhytkestoisia ja paikallisia. Rakentamisesta voi aiheutua melua, pölyä ja tärinää lähiympäristöön. Myöhemmin maakaapeli rajoittaa rakentamistoimintaa kaapelikaivannon alueella.

Maakaapeliyhteydestä on tehty ympäristöselvitys vuonna 2021. Ympäristöselvityksen mukaan hankkeesta ei aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia. Suunniteltu maakaapeliyhteys sijoittuu pääosin pelloille ja joutomaille, tien- ja radanvarsiin sekä teollisuusalueelle.

Osa rakentamisalueen pintavesistä laskee Espoonlahteen, joka kuuluu Natura 2000 -verkostoon (Espoonlahti-Saunalahden Natura-alue). Maakaapeliyhteyden varrelle sijoittuvat Kirkkonummen puolella purot Mankinjoki, Bobäck bäcken ja Sundet.

Kaivualueen lähistöllä sijaitseviin uomiin voi kulkeutua rakentamisen aikana tavallista enemmän kiintoainetta, mikä voi aiheuttaa vesistöjen samentumista. Vaikutus on kuitenkin paikallinen ja lyhytkestoinen. Samentumista ehkäistään alittamalla maakaapeliyhteyden varrelle sijoittuvat purot suuntaporaamalla. Suuntaporaamista käytetään myös reitin varrelle sijoittuvalla Mankin I-luokan pohjavesialueella.

Maakaapeliyhteydestä tehdyn ympäristöselvityksen mukaan reitin VE4 varrella esiintyy todennäköisesti happamia sulfaattimaita. Sulfaattimaihin kohdistuvat kaivuutoimet voivat johtaa maaperässä olevan rikin hapettumiseen ja rikkihapon muodostumiseen. Syntyvät happamat ja metallipitoiset valumavedet voivat aiheuttaa haittaa alapuolisen vesistön kaloille ja muulle eliöstölle. Sulfaattimaiden haittoja ehkäistään kaivutöiden yksityiskohtaisella ja huolellisella suunnittelulla sekä teknisellä toteutustavalla.

Hankkeen pitkäkestoiset vaikutukset liittyvät kaapelin sijaintiin alueella. Maastokäytävien raivaaminen vaikuttaa maisemaan ja luonnonympäristöön sekä kohdekiinteistöjen käyttömahdollisuuksiin. Kaapelilinjauksen kohdalle jätetään pysyvästi puuton 8,2 metrin levyinen alue, eikä linjauksen kohdalla voi rakentaa tai kaivaa maata ilman lupaa.

Sundsbergissa on selvityksen aikana tehty liito-oravahavainto Sundsbergintien läheisyydessä (papanapuu, YS kuva 10–1). Maakaapelireittiä on muutettu siten, että havaittu papanapuu jää etäämmälle kaapelireitistä.

Maakaapeli synnyttää sähkökentän, joka on voimakkaimmillaan kaapelin yläpuolella ja vaimenee nopeasti sivuille päin. Säteilyturvakeskuksen 8.12.2021 antaman lausunnon mukaan suunnitellun maakaapelin magneettikentästä ei aiheudu terveydellistä haittaa lähiasukkaille, eikä magneettikenttä siten rajoita rakentamista maakaapelin läheisyyteen. Maakaapelin magneettivuon tiheys on maksimivirralla maan pinnalla kaapelin yläpuolella selvästi pienempi kuin asetuksen 1045/2018 mukainen väestön toimenpidetaso.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Hynninen Anu

Päätösehdotus

Hankkeen ympäristövaikutukset ajoittuvat pääosin rakentamisvaiheeseen. Hanke aiheuttaa mm. melua, pölyä ja tärinää lähiympäristöön sekä vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta. Lisäksi työkoneista voi syntyä rikkoutumisen tai muun onnettomuuden seurauksena polttoainepäästöjä.

Hankkeen jatkosuunnittelussa onkin tärkeää huomioida, että:

1) Rakennustyöt tehdään linnuston kannalta tärkeillä alueilla pesimäkauden ulkopuolella.

2) Mahdollisiin työkoneiden öljyvuotoihin varaudutaan riittävällä imeytys- ja keräyskalustolla. Työkoneet säilytetään tiiviillä alustoilla, ja polttoaineita ja muita mahdollisia kemikaaleja säilytetään työmaalla kerrallaan vain välttämätön määrä.

3) Sameutumista aiheuttavat työt tehdään mahdollisimman nopeasti ja kutuajan ulkopuolella.

4) Kaivuumassat sijoitellaan tehokkaasti, välttäen niiden käsittelystä aiheutuvia vesistö- ja maisemavaikutuksia.

5) Työskentelyalue pidetään mahdollisimman kapeana, jotta maisemavaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

6) Happamat sulfaattimaat kartoitetaan etukäteen tarkasti ja huomioidaan kaapelilinjauksen suunnittelussa ja työmaavesien hallinnassa.

7) Kaivantojen kairaus-, pumppaus-, valuma- ja muiden työmaa- ja jätevesien hallinta suunnitellaan huolella etukäteen. Kaikissa työvaiheissa varmistetaan, ettei pienvesiin, vesistöihin, pohjaveteen tai Espoonlahden Natura-alueeseen synny haitallisia vaikutuksia.

8) Hanke toteutetaan aktiivisessa vuorovaikutuksessa asianosaisten kanssa. Kuntaa sekä alueen asukkaita ja maanomistajia, joita kaapelilinjaus koskee, on tiedotettava oikea-aikaisesti hankkeen suunnittelun etenemisestä.

9) Pohjavesialueen rakentamista rajoittaa ympäristönsuojelulain 17 §:n pohjaveden pilaamiskielto. Pinta- ja pohjavesialueilla toteutettavissa rakentamis- ym. töissä on huomioitava vaelluskalakannat ja muu vesiympäristö. Vesilain mukaisten lupien tulee varmistaa ELY-keskukselta.

Edellä mainitut seikat huomioituna Kirkkonummen ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, ettei hankkeesta aiheudu YVA-laissa tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden takia hankkeeseen tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Kyseessä ei ole YVA-lain liitteen 1 mukainen hanke, johon ympäristövaikutusten arviointimenettelyä tulisi lain 3.1 §:n mukaisesti soveltaa. YVA-laissa tarkoitettua arviointimenettelyä sovelletaan liitteen 1 mukaan vähintään 220 kilovoltin maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa maakaapelireitti sijoitetaan maan alle ja sen pituus on noin 8,5 km.

Ennalta arvioiden hankkeesta ei aiheudu myöskään YVA-lain liitteen 1 vaikutuksiin rinnastettavissa olevia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden takia ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi tarpeen. Maahan asennettavan kaapelin ympäristövaikutukset ovat vähäisempiä kuin hankeluettelon mukaisen voimalinjan vaikutukset.

Käsittely

Lautakunnan jäsen Pertti Panula poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) kokouksesta § 94 käsittelyn ajaksi kello 18.16-18.35.

Esittelijä lisäsi päätösehdotukseen, että pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta piti tauon pykälän käsittelyn jälkeen
kello 18.34-18.37.